

YTTRANDE

2020-01-14 Ärendenr:
NV-05894-16

Mark- och miljödomstolen vid
Umeå Tingsrätt
mmd.umea@dom.se

Yttrande i mål M 1012–09, angående tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet vid Rönnskärsverken i Skellefteå kommun, nu fråga om prövotidsredovisning avseende utredningsvillkoren U13 och U15

Naturvårdsverket har tagit del av bolagets senaste yttrande den 29 november 2019 (aktbilaga 607–612). Naturvårdsverket avstår ifrån att kommentera de aktuella utsläppens påverkan på miljö kvalitetsnormer för vatten eftersom vi utgår ifrån att dessa kommer att behandlas av Havs- och vattenmyndigheten och av Länsstyrelsen i Västerbottens län. Med anledning av domstolens föreläggande den 2 december 2019 (aktbilaga 613), och med beaktande av nämnda avgränsning, anför Naturvårdsverket följande.

1. Inställning och yrkanden

1.1. Naturvårdsverket vidhåller förstahandsyrkandet och frånfaller sitt tidigare andrahandsyrkande såsom det framställts i yttrande den 28 januari 2019 (aktbilaga 520). Justeringar i yrkandet anges i kursiv text nedan. Därtill vidhåller Naturvårdsverket de grunder och utveckling av talan som framställts i anført yttrande den 28 januari 2019.

1.2. U13 och P5 – dioxiner till luft

Naturvårdsverket godtar bolagets yrkande om att den uppskjutna frågan som regleras i U13 avslutas samt att den provisoriska föreskriften P5 upphävs under förutsättning att domstolen fastställer slutliga villkor enligt NV30.

Naturvårdsverket yrkar att följande slutliga villkor fastställs.

NV30 Utsläppen av dioxiner till luft som summan av emissioner från konverterhallsventilation, bly-kaldo, svavelproduktverk, fumingugn, klinkerugn och elektronikskrot-kaldo får inte överstiga 0,2 g/år (I-TEQ).

Kontroll av dioxinutsläpp till luft ska från och med den 1 januari 2022 ske genom kontinuerlig långtidsprovtagning för, *elektroniskrot-kaldo*, *bly-kaldo*, fumingugn och klinkerugn. För övriga punkter ska provtagning ske i samråd med tillsynsmyndigheten. Analys ska ske minst en gång per år vid alla utsläppspunkter.

1.3. U15 och P4– sedimentering av avdrivarvatten

Naturvårdsverket godtar bolagets yrkande om att den uppskjutna frågan som regleras i U15 avslutas samt att den provisoriska föreskriften P4 upphävs i delen gällande utsläpp av kvicksilver under förutsättning att domstolen fastställer slutligt villkor enligt NV31 nedan.

NV31 Utsläpp av kvicksilver till vatten från samtliga punktkällor får inte överstiga 5 kg per år. Vid beräkning av utsläppet ska avdrag göras för kvicksilvermängderna i ingående industrivatten. Avdraget ska beräknas utifrån kvicksilverhalterna i ingående industrivatten och det samlade utgående avloppsvattenflödet, exklusive sanitärt vatten, där totalmängder inkluderas utan avdrag.

Kontroll ska göras med automatiska provtagare.

2. Grunder

Naturvårdsverket vidhåller de grunder som angavs i yttrande den 28 januari 2019.

3. Utveckling av talan

3.1. U13 och P5 – dioxiner till luft

Naturvårdsverket noterar att bolaget är starkt negativt till långtidsprovtagning. Argumentationen överensstämmer med den som verksamhetsutövare av förbränningsanläggningar har använt i olika prövningar, inklusive den i nu aktuellt mål ingivna bilaga 1 (aktbilaga 608). Naturvårdsverket återger därför delar av tidigare argumentation i mark- och miljödomstolar, Mark och miljööverdomstolen och Högsta domstolen samt med tillägg som avser just Rönnskärsverken.

Ytterligare data gällande provtagningen för 2018 samt domstolsavgörande under året gör att Naturvårdsverket korrigerar yrkandet vilket utvecklas nedan.

3.1.1. Miljömålet och pågående arbete

Dioxiner omfattas av miljömålet giftfri miljö där det finns flera preciseringar som förtydligar målet. Följande är relevant i den aktuella prövningen.

”Oavsiktligt bildade ämnen med farliga egenskaper

Spridningen av oavsiktligt bildade ämnen med farliga egenskaper är mycket liten och uppgifter om bildning, källor, utsläpp samt spridning av de mest betydande av dessa ämnen och deras nedbrytningsprodukter är tillgängliga.”

Naturvårdsverket initierade 2018 ett arbete¹ tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Vattenmyndigheterna med målsättningen att halterna av dioxin och dioxinlika PCB:er i all fisk i svenska vatten ska vara så låga att fisken kan ätas utan risk, även av barn och kvinnor i fertil ålder, senast år 2030.

3.1.2. Dioxiner i Östersjöfisk

Bolaget har tagit fram en rapport avseende bland annat förhållandet för fisk i Östersjön. Rapporten visar på positiva trender med minskande halter av dioxiner vilket gör att barn, ungdomar, kvinnor i fertil ålder samt ammande snart kan äta mer fisk från Östersjön. Idag är rekommendationen fortfarande två till tre gånger per år för dessa grupper². Att rekommendationen finns är delvis ett krav från EU eftersom det är ett villkor för Sverige (och Finland) för att få sälja dioxininnehållande fisk som inte uppfyller kraven för människoföda på EU-nivå. Det bör också noteras att Bottenviken är det vattenområde som är mest dioxinpåverkat av de vatten som omger Sverige³. Luftutsläppen från Rönnskärsverken påverkar främst Bottenvikens avrinningsområde även om inte längre transporter kan uteslutas. Depositionen i Bottenviken är därför av betydelse även för luftutsläpp i den aktuella prövningen⁴.

3.1.3. Dioxiners farlighet

Naturvårdsverket vill återigen påtala hur farliga dioxiner är. Dioxiner är en stor grupp med klorhaltiga organiska miljögifter där de 17 farligaste kongenerna ingår i denna prövning. Dioxinerna har även i mycket låga koncentrationer allvarliga effekter på hälsa. De påverkar reproduktion, utveckling och immunsystem men kan också leda till hormonstörningar och cancer. Kunskapen ökar hela tiden och farligheten har succesivt ansetts vara större. Noterbar är särskilt en studie gjord av EFSA (European Food Safety Authority)⁵. EFSA kom under 2018 (notera att det är efter Helcoms rapport som hänvisas till ovan) fram till att den acceptabla dosen av intag från mat skulle sänkas med en faktor sju ner

¹ Arbetes namn är ”Nationella åtgärder för att nå en acceptabel dioxinsituation”,

<http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-8829-3.pdf>

² <https://www.livsmedelsverket.se/livsmedel-och-innehall/oonskade-amnen/miljogifter/dioxiner-och-pcb/>

³ [http://www.helcom.fi/baltic-sea-trends/indicators/polychlorinated-biphenyls-\(pcbs\)-and-dioxins-and-furans](http://www.helcom.fi/baltic-sea-trends/indicators/polychlorinated-biphenyls-(pcbs)-and-dioxins-and-furans)

⁴ <http://www.helcom.fi/baltic-sea-trends/environment-fact-sheets/hazardous-substances/atmospheric-deposition-of-pcdd-fs-on-the-baltic-sea/>

⁵ <https://www.efsa.europa.eu/en/press/news/dioxins-and-related-pcbs-tolerable-intake-level-updated>

till 2 pg (WHO TEQ)/kg kroppsvikt och vecka för dioxiner och dioxinlika PCB:er. Det kan konstateras att det är stor skillnad mellan det gamla värdet som togs fram 2001 och värdet för 2018. Men man kan inte dra för långgående slutsatser jämfört med Helcoms värden gällande de exakta värdena, eftersom sänkningen gäller en annan omfattning och annat beräkningssätt. Då dioxiner är bioackumulerbara och långlivade och halveringstiden i människor är upp emot ett decennium, finns det stor anledning att vidta alla åtgärder för begränsning och övervakning av alla större källor. Kunskap om utsläpp är därför av mycket stor vikt både för bolag och samhället i stort och därmed en viktig del i den nu aktuella prövningen⁶.

3.1.4. *Dioxinhalter i luft*

IVL genomför luftprovtagning fyra gånger per år vid Råö och Aspvreten som båda ligger i södra Sverige, halterna torde vara något lägre i Norrland. IVL beskriver resultaten så här: ”Halten av summan PCDD/PCDF på Råö varierade för perioden 2009–2017 mellan 0,063–18 fg TEQ/m³, generellt med lägre koncentrationer under sommaren. Vid Aspvreten uppmättes vid de flesta tillfällen lägre halter jämfört med vid Råö (0,037–17 fg TEQ/m³).”⁷ Det ska noteras att mätningarna avser WHO TEQ vilket har viss betydelse för jämförelsen varför exakta värdena kan variera något mot I-TEQ men storleksordningen är densamma.

Bolaget anger svepande att svavelsyriverket, svaveldioxidverket och konverterhallventilationen har utsläpp som närmar sig bakgrundshalterna. Det finns ingen källa till dessa data men det anges att 50 % av halterna utgörs av långväga transporter och halterna anges till 0,0005 ng/m³ (se aktbilaga 608). Naturvårdsverket ser, i relation till IVL:s värden, att det är sannolikt att bolaget har blandat ihop piko (p) och femto (f) och därmed skulle de faktiska bakgrundshalterna vara en faktor 1000 lägre än bolagets utsläpp.

3.1.5. *Dioxinutsläppens variation över tid*

Dioxinhalterna varierar över tid och det finns inget som tyder på att variationen vid Rönnskär skulle skilja sig mot den vid förbränning. Avfallsförbränningsanläggningarnas dioxinutsläpp varierar på grund av avfallsslagens variation över tid vilket påverkar bildandet och förstörandet av dioxiner. Rönnskärs processer är mer stabila i detta avseende men insatsvarorna varierar över längre cykler. Andra faktorer som påverkar dioxinbildningen är temperaturen på rökgaserna. Uppstart och nedstängning kan leda till betydande bidrag vilket är fallet både för avfallsförbränning och för Rönnskärs processer. Det kan handla om ökning eller minskning av den totala mängden dioxin men även av att sammansättningen av kongener som bildas kan ändras. Därmed kan farligheten variera även om mängden i sig inte ändras. Denna variation av halt och olika kongener över tid tas om hand med kontinuerlig långtidsprovtagning⁸. Naturvårdsverket ser därför likheter mellan branscherna i detta avseende även om bakomliggande orsaker skiljer sig.

⁶ <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/dioxins-and-their-effects-on-human-health>

⁷ <https://www.naturvardsverket.se/upload/miljoarbete-i-samhallet/miljoarbete-i-sverige/miljoovervakning/Luft/ivl-rapport-c360-nationell-luftovervakning-sakrapport-2017.pdf>

⁸ http://www.aaqr.org/files/article/78/1_AAQR-16-10-OA-0447_2965-2988.pdf

3.1.6. *Provtagningens osäkerhet*

Bolaget anför att osäkerheten med kontinuerlig långtidsprovtagning är allt för stor. Naturvårdsverket anser att det finns osäkerhet i provtagningen men att det är av liten betydelse i denna prövning då osäkerheten även vid korttidsprovtagning är i samma storleksordning. Vidare bör det noteras att osäkerheten uppvägs väl på grund av dioxinutsläppens variation över tid vilket långtidsprovtagning hanterar på ett mycket bättre sätt än korttidsprovtagning.

Bolaget åberopar vidare att mätosäkerheten ska beaktas vid beräkning av totalmängden. Det bör inledningsvis framföras att mätosäkerhet finns för de flesta parametrar och är inte unik för dioxiner. Naturvårdsverket vill därvid även framföra att mätosäkerheten ska beaktas vid en eventuell överträdelse. I det fall mätosäkerheten även beaktas vid villkorsskrivelse så får det till följd att mätosäkerheten beaktas två gånger.

3.1.7. *Kostnader för dioxinprovtagningsutrustning*

I bilaga 2 (till aktbilaga 609) anges kostnaderna för själva provtagaren och provkostnaden. Dessa är i stort desamma som de kostnader som Naturvårdsverket har kännedom om genom kontakter med leverantörer som har förekommit i samband med att kontinuerlig provtagning introducerades i Sverige gällande avfallsförbrännare.

Det bör noteras att kostnaden för avfallsförbrännarna också omfattade kringutrustning och diverse ombyggnader som inte skiljer sig markant från de i målet angivna kostnaderna.

Det finns flera sätt att jämföra kostnader. Bolaget hänvisar till att Sysav, som fick den första domen gällande kontinuerlig provtagning (dock hade sådan provtagning förekommit tidigare också), var en av landets största avfallsförbrännare. Därför har Naturvårdsverket tagit fram utsläppsdata för 2018 (semikontinuerlig provtagning då utrustningen installerades det året). Sysav har fyra förbränningslinjer med totala utsläpp på mellan ca 0,002–0,02 ng/Nm³ vilket motsvarar 0,002–0,03 g/år per förbränningslinje (två förbränningslinjer är sammanslagna i rapporteringen). Halter och årsmängder är alltså jämförbara med Rönnskärsverkens utsläpp även om Rönnskärsverkens utsläpp är något högre. Jämförelsen ska göras med försiktighet och det är bara storleksordningen som kan användas varför bara en värdesiffra redovisats. Kostnaden per kanal/linje för Rönnskär och för Sysav är alltså i samma storleksordning räknat per mängd utsläppt dioxin.

I en ny dom gällande Filbornaverket⁹ har bolaget fått villkor för årsmedelvärde på 0,08 ng/Nm³, bolaget hade utsläpp på 0,002 g under 2018.

3.1.8. *Förekomst av dioxinprovtagningsutrustning*

Naturvårdsverket har inte någon sammanställning över antalet avfallsförbränningsanläggningar i Sverige som har kontinuerlig långtidsprovtagning. Det kan dock konstateras att flera anläggningar har fått

⁹ Mark- och miljödomstolen i Växjö dom den 16 december 2019 i mål M 4240-18.

sådana krav och antalet ökar efterhand som nya tillstånd vinner laga kraft och utrustningen installeras.

Det är korrekt att antalet avfallsförbränningsanläggningar som har kontinuerlig långtidsprovtagning är få i Sverige men internationellt är det en vedertagen teknik som är väl utbredd¹⁰. Naturvårdsverket har kännedom om tre europeiska leverantörer¹¹ av provtagningsutrustning som är certifierade¹². Det bör även noteras att kraven på mätning enligt FFA (förordning (2013:253) om förbränning av avfall) och olika BAT-slutsatsdokument inte är lika omfattande som de krav på provtagning som breder ut sig på bred front, t.ex. Belgien har generella bindande krav för avfallsförbrännare. Noterbart är att det internationellt finns kontinuerlig långtidsprovtagningsutrustning installerat inom ett flertal verksamhetstyper såsom svavelsyraverk, metallproduktion, cementtillverkning och kraftverk samt ett stort antal avfallsförbränningsanläggningar som hanterar ett flertal olika avfallstyper.

Av ovanstående är det noterbart att provtagningsutrustningen klarar av ett stort antal processer med vitt skilda förutsättningar. Naturvårdsverket vill särskilt peka ut företag som har metallurgiska processer i Belgien, Frankrike och Kina¹³ där kontinuerlig långtidsprovtagning finns för ugnar där även metallreduktion sker. Därutöver finns provtagningsutrustningen installerad för andra metallurgiska processer (begreppet som leverantören av provtagningsutrustning använder vilket antagligen främst avser ljusbågsugnar och kupolugnar), exempelvis en i Frankrike och två i Italien¹⁴ från en tillverkare samt nio andra från en annan tillverkare¹⁵.

3.1.9. Standard

Den standard som är aktuell för bolaget är CEN/TS 1948–5:2015¹⁶, vilken innefattar kontinuerlig långtidsprovtagning av bland annat dioxiner enligt de tre olika provtagningsmetoder (filter/kylare-metoden, utspädningsmetoden och metoden med kyld sond) som beskrivs i den befintliga CEN/TS 1948-1. Domstolen bör uppmärksamma att hänvisning till CEN/TS 1948–3 från 2008 som bolaget anger ter sig överspelad eftersom det inte fanns standard för kontinuerlig långtidsprovtagning då. Naturvårdsverket konstaterar därför att bolagets användning, bland annat mot att rökgaserna inte lämpar sig för kontinuerlig långtidsprovtagning, är direkt felaktig. Idag finns moderna filter certifierade för långtidsprovtagning som t.ex. eliminerar de problem som bolaget

¹⁰ http://www.environnement-sa.fr/wp-content/uploads/2012/09/120808114543_cem2011_paper_reinmann.pdf

¹¹ Thomsongroup (tidigare Tecora), <https://www.thomsongroup.com.au>; Envea, <http://www.environnement-sa.com> och Gasmet <https://www.gasmet.com> (tidigare MonitoringSystem GmbH).

¹² Exempel på ett utfärdat av Umweihbundesamt (tyska motsvarigheten till Naturvårdsverket) och TÜF Rheinland https://qall1.de/15267/0000033596_01_environnement_Amesa_en.pdf

¹³ Envea: Belgien, Indaver; Frankrike, V&M, Kina, sekretess

¹⁴ Envea: Frankrike, EBC Ferriere Nord; Italien, Ruggeri Service, Acciaierie di Verona

¹⁵ Gasmet, 9 “metallurgic plants”

¹⁶ Standarden omfattas av SIS upphovsrätt, provläsningsexemplar finns på deras hemsida <https://www.sis.se/api/document/preview/8015722/>, där finns även instruktioner hur domstolen kan införskaffa standarden.

anger gällande aerosoler. Det regleras i 7.1 CEN/TS 1948-5 genom krav på filter och kan till exempel vara ett filter med mikroglasfibrer och polytetrafluoreten¹⁷ före provuppsamlaren (XAD-2).

3.1.10. Provtagningens omfattning

Naturvårdsverket justerar yrkandet gällande vilka provtagningspunkter som ska ha kontinuerlig provtagning. Anledningen till detta är att provtagningen för 2018 visar betydande utsläpp även från elektronikskrot-kaldo. Därutöver är även blykaldo sedan tidigare utpekat som en av de fyra punkterna med störst utsläpp. Då det är så stor skillnad för 2018 jämfört med tidigare år för tre av fyra utsläppspunkter tas alla fyra med i Naturvårdsverkets förnyade yrkande. Alla fyra punkterna är betydande utsläppspunkter var och en för sig i ett nationellt perspektiv och i samma storleksordning som andra anläggningar som har fått krav på kontinuerlig mätning. Med anledning av bolagets utsläpp under 2018 justerar Naturvårdsverket sitt yrkande och anser att alla fyra punkter ska omfattas av kravet på kontinuerlig långtidsprovtagning.

3.1.11. Analysfrekvensen

Bolaget har åtagit sig att analysera två gånger per år. Det ska noteras att från och med nästa år så är kravet minst en analys per år enligt NFM BATC¹⁸ (omfattande minst 6 timmars prov).

För att få god kunskap om processen bör flera prover tas och ytterligare analyser bör göras om det sker förändringar i produktionen eller vid stora variationer i dioxinhalten. Det omvända gäller också vid stabil produktion med stabil produktionsutrustning där dioxinhalterna kan vara stabila och därmed kan färre prover behövas. Detta hanteras lämpligen genom kontrollprogrammet och i samråd med tillsynsmyndigheten. Kontrollen kan alltså behöva förändras med tiden varför ett enklare förfarande är mer lämpligt än en villkorsändring. Naturvårdsverket förutsätter dock att provtagning kommer ske systematiskt för alla prov under den första tiden för att få bättre kunskap.

3.1.12. BREF:ar

Det bör uppmärksammas att bolaget under 2018 inte klarar utsläppsgrensvärdet för BAT 123 i NFM BATC avseende dioxinutsläpp från zinkproduktion. Även om processerna i BREF:en skiljer sig något mot Rönnskärs processer är både Naturvårdsverkets och bolagets (enligt miljörapporten för 2017) uppfattning att BAT 123 ska gälla för både klinkerugn och fumingugn. Klinkerugnen överskrider utsläppsgrensvärdet och fumingverket ligger mycket nära gränsen som är 0,1 ng TEQ/m³. Halten ska klaras vid all normal drift vilket bör beaktas när gränsvärden för totalutsläpp bestäms.

Som bolaget påpekar omfattar inte BAT-slutsatserna i NFM BATC kontinuerlig långtidsprovtagning vilket bland annat beror på att den bakomliggande

¹⁷ Exempel på filter är Amesa ACD-Filter-G1/2''-50 vars certifikat är utfärdat av TÜF Rheinland.

¹⁸ BAT Conclusions for the Non-Ferrous Metals Industries; BAT-slutsatsdokument för icke-järnmetallindustrin

datainsamlingen gjordes redan 2007¹⁹ och då fanns ingen standard för kontinuerlig långtidsprovtagning.

3.1.13. Provtagningspunkternas namngivning

Bolaget har angett fyra punktutsläpp i sitt villkorsförslag. Naturvårdsverkets förslag till villkor innehåller samma (samt ytterligare två) punktutsläpp men namngivningen är så långt möjligt harmoniserad med bilaga 1 i mark- och miljödomstolens deldom i nu aktuella mål²⁰. Naturvårdsverket har inga synpunkter gällande andra formuleringar, t.ex. pos nr, så länge de överensstämmer med angiven bilaga.

Naturvårdsverket förespråkar ett villkor som omfattar alla betydande punktkällor och att villkoret är harmoniserat med nyss nämnda bilaga 1.

3.1.14. Villkor gällande totala utsläpp

Naturvårdsverket noterar att det råder enighet om att ett mängdvillkor ska föreskrivas för luftutsläpp av dioxiner. Naturvårdsverket vill påminna om den av Mark- och miljööverdomstolen nyligen meddelade domen gällande slutliga villkor i tillstånd för ståltillverkning, MÖD 2019:10. Mark- och miljööverdomstolen uttalade där att det är lämpligt att totala utsläpp från en verksamhet regleras om det är möjligt och detta gäller särskilt stora verksamheter med betydande utsläpp. Skälen för detta är inte bara för att möjliggöra en effektiv tillsyn och underlätta en överblick av verksamheten men även för att allmänt synliggöra vilka totala utsläpp som görs och tillåts.

Domstolen pekade på att det i det fallet var fråga om en mycket stor verksamhet, som släpper ut stora mängder miljöfarliga ämnen och bolaget ålades att till mark- och miljödomstolen redovisa förslag till slutliga villkor för totala utsläpp. Den nu aktuella verksamheten vid Rönnskär har betydande utsläpp av dioxiner och Naturvårdsverket anser att dessa som utgångspunkt ska regleras genom mängdvillkor för samtliga källor som har betydelse för de totala utsläppen. Ett villkor som omfattar även de två ytterligare utsläppspunkter som Naturvårdsverket yrkande avsermedför att bolagets totala tillåtna utsläpp belyses. Utsläppen från dessa två punkter var för sig är inte obetydliga. Med anledning av ovanstående är det därför rimligt att en förändring sker av antalet utsläppspunkter jämfört med den ovan anförda deldomen från mark- och miljödomstolen i nu aktuella mål. Det bör också noteras att med bolagets förslag ska olika mängder rapporteras i emissionsdeklarationen och i miljörapporten vilket är olyckligt eftersom riskerna ökar för felaktigheter.

Naturvårdsverket förespråkar ett villkor som omfattar alla betydande punktkällor och som synliggör bolagets tillåtna utsläpp.

¹⁹ Datainsamling skedde ca år 2007 med första utkastet i november 2008 och med sista utkastet oktober 2014, källa EIPPC.

²⁰ Mark- och miljödomstolen i Umeå deldom den 5 juni 2013 i mål M 1012-09.

3.1.15. Tillåtna mängder

Naturvårdsverket vill först påpeka att villkorsförslaget bygger på bolagets egna redovisningar över utsläppen under flera år med undantag för utsläpp från fumingverket där nivåerna utgick ifrån utsläppen under 2017 och bolagets uppgivna reningsgrad i det nyinstallerade filtret. Det bör noteras att bolaget anger att de inte klarar Naturvårdsverkets villkorsförslag, men kontrollerar man miljörapporterna så ligger utsläppen under de yrkade nivåerna både för 2017 (året då filtret installerades) och 2018.

Uppmätta halter under 2018 är i flera avseenden anmärkningsvärda utifrån tidigare år. Fumingugnen som har ett nytt filter har redan efter något års drift högre halter (mängderna överskrider vida bolagets angivna mängd vid full produktion) och mycket nära kravnivån i BREF:en. För både klinkerverket och elektronikskrot-kaldo är det nästan en tiopotens högre halter 2018 jämfört med 2017. De höga halterna 2018 visar tydligt på behovet av långtidsprovtagning och att villkoret blir styrande för driften på ett helt annat sätt än idag. Naturvårdsverket vidhåller mängderna då inget nytt framkommit som visar att bolaget inte kan klara villkoret vid full produktion.

3.1.16. Allmänna hänsynsreglerna

Naturvårdsverket har ovan steg för steg redovisat orsaker till varför kontinuerlig provtagning ska ske, de tekniska aspekterna, kostnadsnivå och slutligen vilka mängder som kan tillåtas.

Det kan konstateras att bestämmelserna i FFA och NFM BATC är likvärdiga gällande mätning av dioxin och furaner, båda anger att det ska ske som ett korttidsmedelvärde, under 6 till 8 timmar, där utsläppen inte får uppgå till mer än 0,1 nanogram per kubikmeter normal torr gas. Mätningarna ska utföras vid minst två tillfällen per år för FFA och en gång per år för NFM BATC.

Naturvårdsverket drev frågan för avfallsförbränning med argumentationen att kontinuerlig långtidsprovtagning krävs för att uppfylla kunskapskravet i 2 kap. 2 § miljöbalken och att tekniken är bästa möjliga teknik enligt 2 kap. 3 § miljöbalken. Vidare bedömde Naturvårdsverket att kostnaderna för en kontinuerlig långtidsprovtagning var rimlig vid en bedömning enligt 2 kap. 7 § miljöbalken. Mark- och miljööverdomstolen har i mål M 2274-15 helt delat Naturvårdsverkets uppfattning gällande 2 kap. 2, 3 och 7 §§ miljöbalken.

Naturvårdsverket ser ingen skillnad i det aktuella fallet. Kunskapskravet är lika aktuellt, tekniken är väl etablerad och kostnaden är på samma sätt som för avfallsförbränningsanläggningar skälig.

3.2. *U15 och P4– sedimentering av avdrivarvatten*

3.2.1. *Naturvårdsverkets tolkning av deldom om kvicksilver*

Naturvårdsverket har likt bolaget noterat avsaknaden av kvicksilver i deldom²¹. Naturvårdsverket tolkar domen som att kvicksilver inte var en del av det som behandlades i den angivna deldomen utan skulle hanteras separat i samband med U15 och P4. Naturvårdsverkets uppfattning är att slutliga villkor ska fastställas för kvicksilverutsläpp till vatten eftersom det inte finns grund för fortsatt prøvotid. Anledningen till detta är kvicksilverutsläpp har en annan utsläppsprofil och avdrivarvattnet är styrande, vilket inte är fallet för de andra parametrarna som avhandlades i ovanstående deldom.

3.2.2. *Kort bemötande till bolagets skrivelse*

Kvicksilver är ett av världens hårdast reglerade ämnen vilket syns genom flera svenska och internationella regleringar. Förbuden och andra regleringar gäller olika typer av verksamheter och olika typer av utsläpp. Målet gäller ett punktutsläpp vilket regleras av miljöbalken varför Naturvårdsverket vidhåller att den rimligaste jämförelsen är mot andra punktutsläpp.

Eftersom domstolen har satt frågan på prøvotid har frågan ansetts viktig även med hänsyn till de flera ton med kvicksilver som bolaget avskiljer varje år. Naturvårdsverket delar denna syn och vidhåller att rening ska ske men att ingen tid för installation behöver anges eftersom bolaget klarar Naturvårdsverkets föreslagna villkorsmängd idag. Bolaget anger vidare att de har så stora mängder kvicksilver att de måste ha en stor marginal, Naturvårdsverket delar inte denna uppfattning. Ett oavsiktligt utsläpp på upp mot 15 kg kvicksilver ska leda till utredning, av bolag, av tillsynsmyndighet och av åklagare varför en sådan marginal är helt orimlig.

Naturvårdsverket vidhåller att det är rimligt att bolaget redovisar kostnader för sedimenteringen om 2,4–5,1 MSEK/kg Hg. Naturvårdsverket vill återigen påpeka att, i ljuset av de positiva effekter som rening av kvicksilver och minskning av dioxiner innebär i minskad risk för hälsa och miljö, framstår Naturvårdsverkets yrkade villkor som skäligt.

Beslut om detta yttrande har fattats av enhetschef Karin Dunér.

Vid den slutliga handläggningen av ärendet har i övrigt deltagit miljöjurist Charlotte Rehbäck samt tekniska handläggare Jenny Håkansson och Matthis Kaby, den sistnämnde föredragande.

Karin Dunér

Matthis Kaby

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.
Kopia till: Havs och vattenmyndigheten och Länsstyrelsen Västerbotten

²¹ Mark- och miljödomstolen i Umeå deldom den 4 februari 2019 i mål M 1012-09.